

af dem, og, for at ramme disse Enkelte, slaar man saa et Slag, som rammer Alle. Dette er ret egentlig for Smed at rette Bager. Jeg tror saaledes ikke, at det ærede 1ste Medlem for 1ste Kredts i Birkeligheden vil kunne befremme sig til at give § 8, som den foreligger, sin Stemme. (Madvig: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.)

— Naar man som den høitærede Indenrigsminister og den høitærede Ordfører vil trøste Andre — og maasse ogsaa sig selv — med, at Bestemmelsen, saaledes som den er affattet i § 8, dog i Birkeligheden ikke vil kunne komme til at ramme de villige Godseiere, idet man henviser til, at der ved den er levnet saa overmaade lang Tid endnu for Godseierne til at faae deres Salg tilendebragte, saa forekommer det mig, at det kun er en daarlig Trøst, naar man maa indrømme, at Tiden dog ikke er saa lang, at man med fuld Bestemthed kan sige, at enhver villig Sælger vil kunne faae solgt, og at Salgene altsaa ikke ville kunne komme til at staa uberigtigede paa Grund af Mangel paa villige Kjøbere, saa at det er positivt umuligt, at Straffen kan komme til at ramme nogen Ufkyldig. Den Trøst, som de ærede Herrer paa denne Maade ville give sig selv, fordi de foreslaa at stemme for en Bestemmelse, der ikke er forsvarlig, er sølgelig kun ringe. For mig stiller det sig, som tidligere anført, saaledes, at det ikke herved kommer an paa Kvantiteten. Om en Uret er noget større eller noget mindre, er ikke det Afgjørende. Nei, det er Kvaliteten, det er Spørgsmaalet, om der overhovedet begaaes en Uret, som det kommer an paa. Og det forekommer mig derfor at være det Rigtigste, om man betænker sig to Gange paa at stemme for Noget, som man erkjender vilde være en Uret, hvis det indtraadte hurtigt, og som man kun trøster sig ved ikke har videre at betyde, fordi det først vil indtræde efter en kort eller, som den ærede Indenrigsminister sagde, en ikke saa aldeles kort Menneftalder. Jeg maa i Dvirgt gjøre opmærksom paa, at den ærede Minister ikke regrede rigtig, naar han sagde dette. Han sagde: Det er dog ikke en saa aldeles kort Menneftalder, som der her er Tale om; thi den maa

regnes fra 1861 og indtil den sidste Termin, der er angiven i § 8. Dette er, som sagt, ikke rigtigt; thi Bestemmelsen i § 8 vil jo ogsaa ramme dem, der først have begyndt at sælge i 1871. Det er kun de Godseiere, som have begyndt at sælge strax i 1861, for hvem den fulde Tid, som den ærede Minister omtalte, vil have staaet aaben. Jeg bemærkede derhos tillige forrige Gang, da jeg havde Ordet, at lige overfor de 50aarige Forpagtninger var en Tid paa nogle og tyve Aar virkelig ikke rundelig afmaalt til det at effectuere Salg. — Den ærede 1ste Landssthingsmand, for 1ste Kredts (Madvig) udtalte i Almindelighed sit Venstreb og sin Velvillie for Godseierne. Men jeg vilde ganske vist sætte en Del mere Pris paa, at denne Velvillie for Godseierne — som de jo isærligt ikke have noget sært Krav paa, ligesom de da ogsaa kun fordrer Retfærdighed og ikke Velvillie — fandt sit Udtryk i Gjærning, o: i Afstemningen, end i Udtalelser. Vige overfor de af mig nævnte „ulykkelige“ Godseiere havde det ærede Medlem dog aabenbart ingen syndelig Velvillie. Jeg vil dog nu først bede det nævnte Udtryk, der ganske rigtig er blevet brugt af mig, forstaaet saaledes, at jeg naturligtvis ikke anser en Mand for ulykkelig, fordi han, hvis han ellers kan taale det, mister en Del af sin Eiendoms Værdi, som dog i Reglen ikke vil være meget følelig for ham. Men her ere vi i Dvirgt atter inde paa Spørgsmaalet om Kvaliteten og Kvantiteten. Jeg tror virkelig ikke, at det er forsvarligt, fordi det for de Bødkommende ikke er noget føleligt Tab, saa at berøve dem enten nogen Del af deres Eiendom eller nogen Del af deres Eiendoms Værdi, med mindre Retten dertil fuldstændig er tilstede, med mindre det fuldstændig kan godtgjøres, at større Samfundsinteresser ubetinget kræve det. Ellers tror jeg virkelig, at det, som et kongevalgt Medlem igaar sagde — ikke det ærede Medlem, som jeg før nævnte (Ufving), men et andet æret kongevalgt Medlem (Carlsen) — er stridende mod Grundlovens Aand, om det end ikke ligesom er stridende mod Grundlovens Bogstav. Men for de omtalte „ulykkelige“ Godseiere er Ulykken dernæst ikke saa meget det ligefremme Pengetab som det,